

Motion till riksdagen

1987/88:Fö7

av Kerstin Ekman m. fl. (fp)

med anledning av prop. 1987/88:112 om lokalisering
av en för totalförsvaret gemensam skyddsskola

Det är mycket positivt att en för totalförsvaret gemensam skyddsskola inrättas. ABC-skyddsområdet omfattar skydd mot kärnvapen, biologiska och kemiska vapen. Bristerna i kunskap om skyddet mot verkningar från kemiska stridsmedel och kärnvapen är särskilt stora inom civila delar av totalförsvaret. Det finns behov redan i fredssamhället att öka kunskaperna om skydd vid radioaktiva och kemiska utsläpp. Kommuner och länsstyrelser har uppgifter i både fred och krig. Skydd mot kemiska vapen och åtgärder vid fredstida olyckor med kemiska utsläpp har mycket gemensamt. Och drivande radioaktiva moln kan uppstå både efter kärnvapenanvändning och efter en händelse typ Tjernobyl.

Kunskapen om skydd mot radioaktivitet och kemiska ämnen minskade kraftigt i civilförvarsorganisationen under 1960- och 1970-talen. Det är angeläget att stärka utbildningen för personal i länsstyrelserna, kommunerna och olika enheter inom civilförsvaret.

I räddningsverkets underlag inför 1987 års försvarsbeslut konstaterades att bristerna i dessa avseenden är mycket stora. Verket konstaterade beträffande civilförvarsorganisationen att AC-enheter (avsedda för skydd mot kärnvapenverkningar och kemiska vapen) saknade kompetens och utbildning för viktiga befattningar och att samtliga dessa befattningar "kräver kompetens och erfarenhet som endast undantagsvis finns att tillgå i det civila samhället". Samtidigt konstaterades att bristen på kompetens "inte kan åstadkommas genom utbildning enligt civilförvarslagen". Det senare därför att den lagen inte medger så lång utbildningstid som krävs för utbildningen i fråga.

Folkpartiet har föreslagit att värnpliktiga bör kunna grundrekryteras till civilförsvaret, just för att man den vägen skulle kunna få de utbildningstider som krävs för viktiga uppgifter inom civilförsvaret. Några förutsättningar att få gehör för de tankarna i riksdagen har hittills inte förelegat. Om utbildningstiderna för värnpliktsutbildning inom militärt försvar ändras liksom nyttjandet totalt av värnpliktiga kan måhända utsikterna att få en direktrekrytering till civilförsvaret öka.

Däremot finns en bred politisk enighet om att bättre än hittills använda vapenfria för viktiga civila totalförvarsuppgifter. De vapenfria åläggs ju betydande utbildningslängd. Man bör då självfallet i första hand använda denna utbildningstid för att tillgodose sådana civila totalförvarsbehov som

inte kan täckas genom utnyttjande av den kompetens som finns redan i fredssamhället.

Mot. 1987/88

Fö7

Citaten från räddningsverket visar det orimliga i dagens läge: att civilförsvarsorganisationen behöver kunskap på skyddsområdet men att denna kunskap inte finns tillgänglig i fredssamhället och att den heller inte kan åstadkommas inom ramen för nuvarande civilförsvarslag. Det bör därför vara mycket angeläget att kunna nyttja vapenfria, nämligen att till vapenfria med lämpad studiebakgrund ge utbildning så att de kan besätta viktiga befattningar i fråga om skydd mot verkningar av kärnvapen och kemiska vapen. I dagsläget är vapenfria de enda som på civil sida kan åläggas tillräckligt lång utbildning för att kunna möta behovet i civilförsvarsorganisationen av kompetens på skyddsområdet.

Mot den här bakgrunden ställer vi oss negativa till förslaget i propositionen att den nya gemensamma skyddsskolan för totalförsvaret skall ges ställning som myndighet inom armén. Det vore ett avsteg från hittillsvarande principer för utbildning av vapenfria att ålägga en del av dem att fullgöra sin utbildning inom en myndighet inom det militära försvaret.

Det skulle vara olyckligt om en möjlighet, att genom utbildning av vapenfria täcka delar av de stora bristerna på det civila skyddsområdet, stoppades på grund av skyddsskolans organisatoriska tillhörighet. Skulle vissa vapenfria åläggas utbildning vid en militär myndighet skulle det kunna påverka trovärdigheten i hela vapenfrisystemet. Följden skulle nämligen bli att den som söker vapenfri tjänst inte skulle kunna vara övertygad om att han inte skulle åläggas utbildning vid en militär myndighet.

Vi tillstyrker starkt förslaget att den nya skolan lokaliseras till Umeå. FOA 4 i Umeå forskar inom det område som skyddsskolan skall undervisa om, nämligen ABC-skydd. Umeå universitet är också framstående på flera viktiga områden med anknytning till skyddsskolans verksamhet. Personalrekrytering är sannolikt lättare att klara i Umeå än i Stockholm. Lokalkostnader är också regelmässigt högre i Stockholmsregionen.

Vi ser två alternativ för skyddsskolans organisatoriska ställning. Antingen blir skolan egen myndighet direkt under regeringen. Mot detta kan anföras en allmän strävan att inte öka antalet myndigheter direkt under regeringen. Man vill gärna undvika små självständiga myndigheter, för att hålla nere administration, bl. a. arbetet med anslagsframställningar och regleringsbrev. En möjlighet om man vill ha skyddsskolan upphängd på en redan befintlig myndighet är att knyta den till FOA, som ju är en myndighet direkt under regeringen. Det bör ankomma på regeringen att till riksdagen lämna förslag om organisatorisk ställning för den nya skolan.

Hemställan

Mot. 1987/88

Fö7

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen begär förslag av regeringen om sådan organisatorisk ställning för totalförsvarets skyddsskola att den inte blir en myndighet inom det militära försvaret.

Stockholm den 28 mars 1988

Kerstin Ekman (fp)

Carl-Johan Wilson (fp)

Lars Sundin (fp)

Hans Lindblad (fp)

